

Deel 8

Hel en vrijheid — menselijke keuze en goddelijke trouw

Het bezwaar dat altijd terugkomt

Wanneer het klassieke helleerstuk ter discussie wordt gesteld, volgt vrijwel onmiddellijk dit bezwaar:

“Maar God dwingt niemand. Als mensen Hem niet willen, dan respecteert Hij hun keuze — ook voor eeuwig.”

Hier raakt de discussie een gevoelig punt:
de menselijke vrijheid.

Is het niet zo dat liefde alleen mogelijk is wanneer zij vrij gekozen wordt?
En als iemand God blijvend verwerpt, zou een eeuwige scheiding dan niet de logische consequentie zijn?

Deze vragen verdienen serieuze aandacht.
Maar zij vragen ook om Bijbels onderscheid.

Wat bedoelen wij met vrijheid?

In veel moderne voorstellingen betekent vrijheid:

- absolute autonomie
- zelfbeschikking zonder uiteindelijke grens
- het recht om definitief “nee” te zeggen

Maar de Schrift tekent de mens niet als autonoom wezen, maar als:

- geschapen
- afhankelijk
- relationeel
- beïnvloed

De mens is geen onafhankelijk centrum van wil, maar leeft binnen Gods scheppende en dragende werkelijkheid.

Kan een eindige wil een oneindige beslissing nemen?

Hier ontstaat een fundamentele spanning.

De mens leeft:

- in tijd
- onder beïnvloeding
- met beperkte kennis
- onder gebrokenheid

Kan zo'n eindige, gebroken wil een beslissing nemen die oneindige gevolgen heeft?

Is het rechtvaardig dat een keuze binnen enkele tientallen jaren resulteert in een eindeloze toestand zonder mogelijkheid tot correctie?

De Schrift zelf benadrukt juist dat:

- verantwoordelijkheid samenhangt met ontvangen licht
- kennis gradueel is
- oordeel proportioneel is

“Wie veel gegeven is, van hem zal veel gevraagd worden.”

— Lucas 12:48

Dat klinkt niet als absolute, uniforme verdoemenis.

God als actieve Handelende

De Schrift presenteert God niet als passieve toeschouwer, maar als Degene die:

- roept
- trekt
- overtuigt
- verhardt
- ontfermt

“Niemand kan tot Mij komen tenzij de Vader hem trekt.”

— Johannes 6:44

“Wanneer Ik verhoogd ben, zal Ik allen tot Mij trekken.”

— Johannes 12:32 - [Exegetische verdieping aan het einde van dit document*](#)

De menselijke keuze staat niet los van Gods handelen. Zij bevindt zich binnen Zijn grotere beweging.

Vrijheid binnen Gods doel

Vrijheid in de Schrift is geen absolute onafhankelijkheid, maar relationele werkelijkheid.

De mens kan zich verzetten.

De mens kan ongehoorzaam zijn.

De mens kan verharderen.

Maar nergens wordt geleerd dat de menselijke wil sterker of duurzamer is dan Gods voornemen.

Als God werkelijk vastbesloten is:

- het al te verzoenen
- alles samen te brengen
- alles in allen te worden

dan kan menselijke weerstand niet het laatste woord hebben.

Liefde die loslaat of liefde die volhardt?

Het klassieke argument luidt vaak:

“Ware liefde laat los.”

Maar de Bijbel toont een God die:

- zoekt wat verloren is
- het ene schaap blijft zoeken
- niet opgeeft
- geduldig is

“De Heer vertraagt de belofte niet... maar is lankmoedig, daar Hij niet wil dat enigen verloren gaan.”

— [2 Petrus 3:9](#) Exegetische verdieping aan het einde van dit document**

Is liefde werkelijk het vermogen om iemand eindeloos prijs te geven?
Of is liefde juist volharding tot herstel?

Vrijheid en verantwoordelijkheid in het oordeel

Oordeel blijft ernstig.

De Schrift leert:

- rekenschap
- proportioneel oordeel
- rechtvaardige weging

Maar zij leert geen oneindige straf voor eindige schuld.

Zelfs in menselijke rechtspraak geldt:
straf moet proportioneel zijn.

Hoe zou een eindeloze straf ooit proportioneel zijn
voor een leven in tijd?

De diepere vraag

Het debat over vrijheid en hel gaat uiteindelijk niet over de mens,
maar over God.

Is Gods trouw:

- begrensd door menselijke weerstand?
- of sterker dan menselijke verharding?

Romeinen 11 leerde ons al:

God sluit in om Zich te ontfermen.

Dat betekent niet dat ongehoorzaamheid onschuldig is.
Het betekent dat zij niet definitief is.

Samenvatting van Deel 8

- Menselijke vrijheid is in de Schrift relationeel, niet absoluut
  - Eindige keuzes dragen geen oneindige autonomie
  - Oordeel is proportioneel en rechtvaardig
  - Gods handelen overstijgt menselijke weerstand
  - Liefde in de Schrift is volhardend, niet passief
-

Doordenkvragen

1. Wat versta ik onder vrijheid — autonomie of afhankelijkheid?
2. Is een eindeloze straf proportioneel voor een eindig leven?
3. Kan menselijke verharding sterker zijn dan Gods voornemen?
4. Wat zegt mijn antwoord hierover over wie ik denk dat God is?

*Exegetische verdieping

Johannes 12:32 — “Ik zal allen tot Mij trekken”

“En wanneer Ik van de aarde verhoogd ben, zal Ik allen tot Mij trekken.”

— Johannes 12:32

Dit vers wordt vaak gelezen als:

“Jezus trekt allerlei mensen.”

Of:

“Hij biedt redding aan allen, maar niet allen komen.”

Maar de tekst zelf verdient nauwkeuriger aandacht.

---

1. De context: het uur van verheerlijking

Johannes 12 markeert een keerpunt. Jezus spreekt over:

- Zijn komende sterven
- Zijn verhoging
- het oordeel over deze wereld

“Nu gaat er een oordeel over deze wereld; nu zal de overste van deze wereld buitengeworpen worden.”

— Johannes 12:31

De verhoging aan het kruis wordt hier verbonden met:

- oordeel
- onttroning van de tegenstander
- universele werking

Vers 32 is dus geen losse evangelisatie-uitspraak, maar staat binnen een kosmisch kader.

---

2. Het woord “allen” (πάντας — pantas)

Het Griekse woord **pantas** betekent:

- allen
- iedereen
- het geheel

In het Johannesevangelie wordt dit woord niet lichtzinnig gebruikt. Wanneer Johannes “allen” schrijft, bedoelt hij doorgaans niet “enkele” of “allerlei soorten”, maar het geheel in de gegeven context.

Er staat niet:

- “velen”
- “sommigen”
- “wie willen”

maar:

allen.

---

3. Het werkwoord “trekken” (ἐλκύσω — *helkysō*)

Het gebruikte werkwoord is **helkō**, wat betekent:

- trekken
- meesleuren
- naar zich toe bewegen

Hetzelfde woord wordt gebruikt in:

*“Niemand kan tot Mij komen,
tenzij de Vader hem trekt.”*

— Johannes 6:44

Daar is het trekken:

- effectief
- beslissend
- niet afhankelijk van menselijke kracht

Het gaat niet om een zwakke uitnodiging,
maar om een krachtige beweging.

Wanneer Johannes 12:32 zegt dat Jezus “allen” zal trekken,
is het exegetisch moeilijk om dit te reduceren tot louter een aanbod.

---

4. Universele reikwijdte

De uitspraak volgt direct op de komst van Grieken (12:20). Dat detail is belangrijk: het heil breidt zich uit voorbij Israël.

Het “allen” krijgt daardoor een universele klank.

Jezus' verhoging:

- heeft kosmische betekenis
- doorbreekt grenzen
- omvat meer dan één volk

Binnen het evangelie van Johannes is dit geen uitzondering. Denk aan:

“Zie, het Lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt.” — Johannes 1:29

Niet van een deel van de wereld.
Van de wereld.

---

5. Spanning met het hel leerstuk

Wanneer Johannes 12:32 serieus wordt genomen, ontstaat spanning met de gedachte dat een deel van de mensheid:

- definitief buiten blijft
- nooit getrokken wordt
- eeuwig verhard blijft

Want dan zou:

- het “allen” beperkt moeten worden
- het “trekken” ineffectief moeten zijn
- Gods handelen afhankelijk worden van menselijke tegenwil

Dat past slecht bij het Johannes beeld van Gods soevereine beweging.

---

6. Johannes 6 en Johannes 12 samen

In Johannes 6 wordt gezegd:

Niemand kan komen tenzij de Vader trekt.

In Johannes 12 wordt gezegd:

Allen zullen getrokken worden.

De combinatie van beide teksten suggereert:

- komen is afhankelijk van Gods trekken
- Gods trekken is universeel

Dat betekent niet dat timing of orde gelijk is, maar wel dat Gods beweging uiteindelijk iedereen omvat.

---

7. Oordeel en trekken

Johannes 12:31–32 verbindt oordeel en trekken.

Het oordeel over de wereld en de verhoging van Christus gaan samen.

Het kruis is:

- oordeel over kwaad
- overwinning over de tegenstander
- begin van universele aantrekking

Oordeel staat dus niet tegenover trekken, maar dient het.

Samenvattende these

Johannes 12:32 leert:

- Christus' kruis heeft universele reikwijdte
- Gods trekken is effectief
- het “allen” kan niet zonder meer worden gereduceerd
- oordeel en redding zijn verbonden in Gods plan

Wanneer deze tekst volledig wordt meegenomen in het denken over de hel, wordt een eeuwige uitsluiting theologisch problematisch.

Doordenkvragen

1. Wat betekent “allen” hier werkelijk binnen de context van Johannes?
  2. Is Gods trekken afhankelijk van menselijke instemming, of gaat het daaraan vooraf?
  3. Kan Gods universele beweging definitief worden gefrustreerd?
  4. Hoe beïnvloedt Johannes 12:32 mijn visie op oordeel en verzoening?
-

**Exegetische verdieping

Overzicht

Johannes 12:32 en 2 Petrus 3:9 naast elkaar gelezen

Twee teksten.

Twee verschillende auteurs.

Eén fundamentele vraag:

Wat is Gods uiteindelijke bedoeling met de mensheid?

De teksten

Johannes 12:32

“En wanneer Ik van de aarde verhoogd ben, zal Ik allen tot Mij trekken.”

2 Petrus 3:9

“Hij is lankmoedig jegens u, niet willende dat enigen verloren gaan, maar dat allen tot bekering komen.”

---

1. Beweging van God naar de mens

In Johannes ligt het accent op **Gods actieve handelen**:

- Christus wordt verhoogd
- Hij zal trekken
- het initiatief ligt bij Hem

In 2 Petrus ligt het accent op **Gods geduldige wil**:

- Hij stelt het oordeel uit
- Hij wil niet dat enigen verloren gaan
- Zijn doel is bekering

Beide teksten presenteren geen passieve God, maar een handelende, doelgerichte God.

---

2. Het woord “allen”

In Johannes:

- *“Ik zal allen trekken.”*

In 2 Petrus:

- *“Hij wil dat allen tot bekering komen.”*

In beide gevallen is het woord universeel geformuleerd.
Er staat niet:

- sommigen
- velen
- uitverkorenen

maar **allen**.

Dat vraagt om eerlijke omgang met de tekst.

---

3. Goddelijke intentie versus menselijke tegenwil

De klassieke uitleg stelt vaak:

- God wil het wel,
- maar de mens kan definitief weigeren.

Dat roept de vraag op:

Is Gods trekken ineffectief?
Is Gods wil afhankelijk van menselijke instemming?

Johannes 12:32 spreekt over trekken.
Johannes 6:44 laat zien dat dit trekken beslissend is.

2 Petrus 3:9 spreekt over een doelbewuste wil,
geen vrijblijvende wens.

Wanneer beide teksten serieus genomen worden,
ontstaat spanning met het idee van een eeuwige uitsluiting.

---

4. Oordeel in beide teksten

Opvallend is dat beide passages óók over oordeel spreken.

In Johannes 12:

“Nu gaat er een oordeel over deze wereld.”

In 2 Petrus 3:

de dag van de Heer zal komen
en elementen zullen vergaan.

Oordeel wordt dus niet ontkend.
Maar het staat binnen een groter kader.

Bij Johannes:

- oordeel → onttroning van de overste → trekken van allen

Bij Petrus:

- uitstel van oordeel → ruimte voor bekering → doelgericht geduld

Oordeel is geen eindpunt,
maar onderdeel van Gods beweging.

---

5. Twee perspectieven, één richting

Johannes benadrukt de kracht van het kruis.
Petrus benadrukt de lankmoedigheid van God.

Samen tonen zij:

- Gods initiatief
- Gods intentie
- Gods doelgerichtheid

Zij schilderen geen God die:

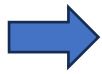
- een deel definitief prijsgeeft
- eeuwig teleurgesteld blijft
- machteloos toeziet hoe velen verloren gaan

Maar een God die:

- trekt
  - wacht
  - werkt
  - oordeelt
  - en toewerkt naar herstel.
-

6. De theologische spanning

Wanneer men vasthoudt aan een eeuwige hel, moet men zeggen:

- Gods wil tot redding is niet doorslaggevend
- Gods trekken is niet universeel effectief
- Gods geduld eindigt in definitieve verwerping

Dat is mogelijk als interpretatie —
maar het is geen vanzelfsprekende lezing van de tekst.

Samenvattende these

Johannes 12:32 toont de **kracht van Gods handelen**.

2 Petrus 3:9 toont de **richting van Gods wil**.

Beide teksten samen suggereren:

- Gods oordeel dient Zijn doel
- Zijn trekken is universeel
- Zijn wil tot redding is ernstig

Dat maakt een eeuwige, hopeloze uitsluiting theologisch problematisch.

Reflectievragen

1. Wat gebeurt er wanneer deze twee teksten samen gelezen worden in plaats van apart?
2. Kan Gods trekken en Gods wil uiteindelijk falen?
3. Wat zegt mijn antwoord hierover over mijn godsbeeld?
4. Durf ik deze spanning te laten staan zonder haar te harmoniseren via traditie?